

DOKUMENTI NJEMAČKIH JEDINICA

BROJ 424

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718. PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O SITUACIJI NA PODRUČJU JAJCA, BUGOJNA I IVAN-SEDLA NA DAN 22. VELJAČE 1943. GODINE¹

Prievod.²

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJEŠ, DIV.

Od 21./22. II. 43.

I.) 1.) **Opće stanje:** Povećavaju se djelatnosti uznemirivanja četnika u prostoru i. Sarajevo.

2.) a) **Jajce:**

Magaljdol, 5 km sj. Jezero opet zaposjednut od neprijatelja. Prikupljanje komunista, prema izvješću pouzdanika, 2.500, u prostoru Pugarje, 13 km sj. i. Jajce. 6 prebjeglica javilo se 21. II. u Jajce kod 5./738. p.p. sa letcima za slobodan prolaz bačenih iz zrakoplova.

b) **Podhvat Mostar:**

Grupa Vogel dostigla je 21. II. oko 14.00 sati uz stalni neprijateljski otpor Pavića Polje, 10 km j.i. Bugojno. Ovdje se pojačao neprijateljski otpor na visovima s obje strane ceste tako, da do veće uzprkos upotrebe teškog oružja i vlastitog napada nije mogao biti slomljen. Neprijatelj ovdje dobiva daljna pojačanja sa z.³ Grupa Annacker zauzela je nakon neprijateljskog otpora 21. II. u 19.00 sati Ivan Sedlo. Neprijatelj ovdje drži

¹ Original (tipkan na pisaćem stroju) u Arhivu VII, arhiva NDH, reg. br. 8/1-5, k 19.

² Prijevod izvršen u ustaško-domobranskoj komandi.

³ Pojačanja su stizala od jedinica Prve dalmatinske brigade Treće NOU divizije. Osim ovih jedinica na ovom sektoru nalazila se Treća krajiška i Osmo brigada Sedme NOU divizije, koje su zatvarale pravac Bugojno-Gornji Vakuf. Vidi dok. br. 360.

još visove oko Bradina. Pred i iza Ivan Sedlo nalaze se na cesti mnogobrojne prepreke.

Mir u toku noći kod obih grupa. Obje grupe nastupale su ponovo u 07.00 sati.

Gubici:⁴ Vlastiti: Niemci 9 ranjenih,

Prilikom borbi Hrvati: 2 mrtva, 16 ranjenih (među kojima kod Tarčina i 2 častnika).

Ivan Sedla 15 nestalih (među kojima 1 častnik).
na 20/21 II

Neprijatelj: 29 mrtvih prebrojano, ali sigurno mnogo više.

3.) Namjera: Nepromjenjena.

Ia

U Sarajevu, dne 22. II. 1943.

Za točnost prievoda:

nadsatnik *Gayer*

(M. P.)

BROJ 425

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA—DALMACIJA« OD 24.
VELJAČE 1943. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U BOSNI I
HERCEGOVINI¹**

POVJERLJIVO

Njemački štab za vezu
pri

Višoj komandi oružanih snaga
»Slovenija—Dalmacija«
Djel. pov. br. 345/43

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA—DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 3218
Stiglo 25. veljače 1943/XXI

Položaj, 25. II 1943

Operativno odjeljenje
uputilo kopiju Obavje-
štajnom odjeljenju
25. veljače 1943

Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija—Damacija«
Operativno odjeljenje — Obavještajno odjeljenje

⁴ Sljedeći tekst dopisan rukom.

¹ Original (tipkan na pisaćem stroju) u Arhivu VII, arhiva njemačka, reg. br. 26/10, k. 366.

Sjedište

24. II. 43 — **Poduhvat »Weiss«:**

Opća situacija nepromijenjena.

SS-divizija:

Završeno prikupljanje za poduhvat »Weiss 2«. 25. II ujutru divizija nastupala na Drvar.

369. divizija: Kreće se po planu.

717. divizija: Sa dijelovima dostigla **Jajce**.

737. grenadirski puk bit će brzim transportom prebačen 24. i 25. II na prostoru **Bugojno—D. Vakuf**.

Zapadna Bosna:

Lokalna neprijateljska aktivnost na **Grmeč** planini. Izviđanje na prostoru **Skender Vakuf** bez dodira sa neprijateljem.

Istočna Bosna i Hercegovina:

Pritisak na **Mostar** nije se pojačao. Antikomunisti u napadu istočno od **Neretve** dostigli u predio sjeveroistočno od **Jasenjana**. U **Jasenjanima** jače neprijateljske snage.²

718. divizija:

Zapadna grupa: Osvojila više mjesta na oko 4 km južno: od **G. Vakufa** uz pojačani otpor neprijatelja. Jaki frontalni i bočni napadi neprijatelja uz pomoć artiljerije prisilili su na privremenu obranu. Napadi su odbijeni.³

Istočna grupa: 23. II. komunisti su bili dali ultimatum za predaju talijanskom garnizonu **Konjic**. Noću 23/24. II istureni njemački bataljon i Talijani odbili napade na **Konjic**. Neprijatelj je upotrijebio artiljeriju. Prema zračnom izviđanju izvršenom 24. II popodne, naše isturene linije su 1,5 km sjeverozapadno od **Konjica**. Glavnina istočne grupe osvojila je u napadu uzvišenje južno od **Bradine**, koje je održala usprkos žestokim neprijateljskim napadima sa jugozapada.

Gubici: 9 Nijemaca mrtvih, među kojima 1 oficir, 48 ranjenih, među kojima 2 oficira, 1 folksdojčer mrtav, 2 ranjena. Hrvata 2 ranjena. Neprijatelj: 22 mrtva izbrojena; vjerojatno ih je daleko više, s obzirom na veliki broj tragova krvi i odvlačenja.

Namjera: Kao do sada.

Zrakoplovstvo: Izviđanje radi utvrđivanja naših linija. Borbeni napad, sa vidljivim uspjehom, na mjesta koja drži neprijatelj jugozapadno od **G. Vakufa**. Podrška napadu istočne grupe. Otkriveni mali pokreti kolona na putu **Prozor—Mostar**.

Srbija: Ponovljeni slučajevi ubojstava i otmica civilnih osoba, naročito funkcionera. Ukupno uhapšeno 150 sumnjivih.

Za tačnost prijepisa:

Vrhovni komandant Jugoistoka

poručnik
Drechsler

² Odnosi se na Drugu proletersku brigadu Druge proleterske divizije.

³ Na pravcu nastupanje Grupe »Vogl« položaje su držale jedinice Sedme NOU divizije, Treće krajiške i Prve dalmatinske NOU brigade. Vidi dok. br. 360.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA—DALMACIJA« OD 1.
OŽUJKA 1943. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ
KRAJINI I DOLINI NERETVE¹**

POVJERLJIVO

Sjedište, 2. III. 43

Njemački štab za vezu
pri
Višoj komandi oružanih snaga
»Slovenija—Dalmacija«
Pov. br. 387/43

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA—DALMACIJA«
Operativno odjeljenje

Br. 3538
Primljeno: 2. ožujka 1943

VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA—DALMACIJA«
Operativno odjeljenje — Obavještajno odjeljenje
Sjedište

1. III. 43: Akcija »WEISS II« i »MOSTAR«:

Akcija »Weiss II«, SS-div. i 369. div. teče po planu. Između 717. i 718. div., na prostoru sjeverozapadno od linije JABLANICA—PROZOR, nagomilavaju se jake snage neprijatelja.² Tamo postoji opasnost proboja na sjever.

SS-div.:

Neprijatelj ispred Zapadne borbene grupe povlači se ka jugoistoku. Glavnina borbene grupe stigla je u Drvar da bi produžila napad u pravcu Bos. Grahova. Ispred Istočne grupe neprijatelj izmiče ka jugu i jugoistoku. Borbena grupa ostala je u dodiru sa neprijateljem i izbila na liniju istočno od Sutorlija—Opaljenica. Istočno krilo napredovalo je preko G. Ribnika—Velikog Šljemena (1388). Po izjavama stanovništva, komunisti su 26. veljače u 20.00 sati prošli kroz Ribnik u pravcu Glamoča.

369. div.:

U borbi protiv upornog i u pravcu juga i jugoistoka odstupajućeg neprijatelja divizija je izbila na liniju 4 km jugozapadno od Perišića—ivica šume, južno od Bjelovine—Podgorija i istočno, i pomjerala se ka jugoistoku radi pročešljanja šumske oblasti.

Neprijateljski gubici 28. veljače: 29 mrtvih, 50 ranjenih.

717. div.:

28. II. krenula je sa prostora jugozapadno od G. Vakufa. Desno krilo napredovalo je ka jugu 4 km. Neprijatelj nepoznate jačine u

¹ Original (tipkan na pisaćem stroju) u Arhivu VII, mikroteka NAV—I—T—821, film 296/758.

² Na prostoru Konjic, Prozor, Posušje, Jablanica nalazila se Udarna grupa Vrhovnog štaba NOV i POJ: Prva i Druga proleterska, Treća, Sedma i Deveta NOU divizija.

pozadini. Bobbene grupe neposredno jugozapadno od G. Vakufa Protivmjere se spremaju.³

Vlastiti gubici: 1 mrtav, 24 ranjena.

Kod neprijatelja ustanovljeno 80 mrtvih.

718. div.:

Neprijatelj pruža žilav otpor ispred napadne grupe koja nastupa zapadno od ceste. Istočna grupa, poslije kratke borbe, odbacila je neprijatelja na zapad i noću između 28. II. i 1. III. prodrila do Kojnica.⁴

Vlastiti gubici: 1 mrtav, 3 ranjena.

Kod neprijatelja 7 mrtvih; zaplijenjen 1 p.t. top i 2 laka mitraljeza. Stanje kod Mostara uglavnom bez promjene. Komunisti se povlače ispred četnika u sjevernom i zapadnom pravcu.

Četnici u napadu preko Neretve južno od Jablanice u sjeverozapadnom pravcu.⁵

Zrakoplovstvo: Težište pred 718. div. shodno situaciji kod neprijatelja. 50 borbenih letova.

Zapadna Bosna, Istočna Bosna:

Na prostoru Prnjavor (sjeverozapadno od Banje Luke) neprijatelj je pri pojavi njemačkih trupa naglo odstupio ka jugu. Kod neprijatelja 28 mrtvih, neznatan plijen. Četnici sa prostora Sarajevo prikupljaju se za akciju protiv komunista, 36 km južno od Tuzle.

Srbija:

Prepad na srp. polic. stanicu zapadno od Mladenovca. Žičana željeznica Majdanpek—Milanovac razorena. Istraga u toku.

(M. P.) Za točnost prijepisa:

Komandant Jugoistoka

poručnik

Drechsler v. r.

³ Vidi dok. br. 370 i 427.

⁴ Borbe su vodili dijelovi Prve proleterske divizije.

⁵ Protiv talijansko-četničkih kolona koje su nastupale sa pravca Mostara borbe su vodile ovog dana jedinice Druge Dalmatinske brigade Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 370, 447 i 448.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA—DALMACIJA« OD 2.
OŽUJKA 1943. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U ZAPADNOJ
BOSNI I DOLINI NERETVE¹**

POVJERLJIVO

4. III. 1943

Njemački štab za vezu

pri

Višoj komandi oružanih snaga

»Slovenija—Dalmacija«

Pov. br. 401/43

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA—DALMACIJA«
Operativno odjeljenje

Br. 3693

Primljeno 5. ožujka 1943

Sjedište, 4. III. 43.

**VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA—
DALMACIJA«**

Operativno odjeljenje — Obavještajno odjeljenje

Sjedište

2. III. 43:

Hrvatska: Vrijeme mutno. Upotreba zrakoplovstva ograničeno mogućna. Neprijatelj pred SS-div. drži položaje, a pred 369. div. odstupa općim pravcem Glamoč—Livno, osiguravajući se zaštitnicama. Potvrđena je vijest o oskudici hrane kod ustanika na prostoru Livno—Mostar. Težište borbi sjeverno od Prozora.

SS-div.:

Prodor glavnine Zapadne grupe cestom ka Grahovu, uslijed izgrađenih jakih prepreka južno od Drvara, neće uslijediti prije 3. ožujka. Dijelovi vrše obilazak istočno da bi poslije izbili na cestu jugozapadno od Grahova i time ubrzali napredovanje glavnine (naročito motoriziranih dijelova).

Jak neprijatelj na visovima s obje strane Unca, 8 km jugoistočno od Drvara.

Istočna grupa, u pročešljanju na jug, izbila na liniju Veliki Vrh—Potoci — 4 km južno od Javornika.

Namjera: Produženje prodiranja ka Grahovo—Livno, pročešljanje istočno od linije Drvar—Grahovo općim pravcem na jug.

¹ Original (tipkan na pisaćem stroju) u Arhivu VII, arhiva njemačka, reg. br. 3/11, k. 366.

369. div.:

Probijanje, uz velike terenske teškoće i mnogobrojne cestovne prepreke, kroz pošumljenu planinu s obje strane Mliništa i izbijanje na liniju Hotkovci—Priyani—Alako vrh, održavajući samo slab dodir s neprijateljem. Prethodnica je imala noću 2. ožujka kod Glamoča i u daljem prodiranju na sedamnaest kilometru sjeverozapadno od Livna sukob s neprijateljem. Bliži podaci nedostaju. Od 26. do 28. veljače neprijatelj je imao 146 mrtvih.

Namjera: Dalje prodiranje sa težištem na cesti za Glamoč i zapadno, da bi se obuhvatio neprijatelj ispred SS-divizije.

717. div.:

Neprijatelj istočno od drumu Vakuf²—Prozor izmakao. Noćni napadi neprijatelja u jačini bataljona osam kilometara jugozapadno od G. Vakufa odbijeni. Divizija je pod borbom izbila na liniji 1464—1236—Pidriš—1206—Mračaj. Gubici: Nijemci: 2 mrtva, 10 ranjenih. Kod neprijatelja konstatovano 19 mrtvih.³ Namjera: Produženje napada sa težištem na sjevernom krilu, gdje će se dovesti glavnina 749. grenad. puka.

718. div.:

Glavnina borbene grupe stigla u Konjic. Osiguravajući dijelovi ostavljeni na Ivan-sedlu i visovima zapadno od ceste. Vlastiti tenkovski napad u pravcu Rame po savlađivanju deset cestovnih prepreka naišao je na neprijatelja na šestom kilometru sjeverozapadno od Konjica.⁴ Komunisti sa prostora Konjica otstupili djelomično u pravcu Prozora. Opasnost proboja na sjever izgleda da više ne postoji. Gubici: Nijemci: 1 mrtav, 5 ranjenih. Hrvati: 1 mrtav, 2 ranjena. Namjera: Kao i dosada.

Situacija kod Mostara: uglavnom bez promjene. Talijani javljaju da neprijatelj daje žilav otpor njihovom napadu otprilike 8 kilometara južno od Drežnice.⁵ Talijanska izviđačka djelatnost iz Sinja; pravac nije javljen.

Zrakoplovstvo:

Tučenje naseljenih mjesta 8 km istočno od Prozora. Na osnovu dosadašnjih podataka iz avionskih snimaka u Kolašinu nije se moglo konstatirati postojanje aerodroma. Prema snimcima izgleda da postoje aerodromska postrojenja na prostoru Nikšić, Podgorica, Dreane.⁶ Izviđanje se produžuje. 11 borbenih letova.

² Gornji Vakuf.

³ Vidi dok. br. 426. napomenu 3.

⁴ Odnosi se na Petu crnogorsku brigadu Treće NOU divizije.

⁵ Južno od Drežnice položaje su držale jedinice Druge dalmatinske brigade Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 379, 380 i 449.

⁶ Berane.

Srbija:

Vrijeme: Nepromijenjeno.

Radi odmazde za 4 ubijena predsjednika općina kod Požarevca strijeljano 40 osoba. Pojedinačni manji prepadi. Bugarska p. a. baterija od 8,8 cm otišla je iz Borskog rudnika. Zaštitu vrši 5. bugarska p. a. baterija od 2,2 cm (10 topova).

(M. P.) Za točnost prijepisa:

Komandant Jugoistoka

poručnik

Drechsler v. r.

BROJ 428

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA—DALMACIJA« OD 15.
OŽUJKA 1943. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U BOSNI I
HERCEGOVINI¹**

18. III. 1943.

POVJERLJIVO

Sjedište, 17. III. 43

Njemački štab za vezu
pri

Višoj komandi oružanih snaga
»Slovenija—Dalmacija«
Pov. br. 503/43

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA—DALMACIJA«
Operativno odjeljenje

Br. 4462

Primljeno 18. ožujka 1943

**VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA—
DALMACIJA«**

Operativno odjeljenje — Obavještajno odjeljenje

Sjedište

15. III. 43.: AKCIJA »WEISS« I »MOSTAR«:

Opća situacija: Pokreti SS-div. i glavnine 369. div. teku dalje bez neprijateljskog otpora. Kod 717. i 718. div. borba s neprijateljskim zaštitnicama.²

¹ Original (tipkan na pisaćem stroju) u Arhivu VII, arhiva njemačka, reg. br. 21/11, k. 366.

² U toku 15. ožujka na desnoj obali Neretve borbe su vodile samo jedinice Treće krajiške brigade Prve proleterske divizije, a 14. ožujka Treća krajiška, Treća sandžačka i Treća dalmatinska NOU brigada. Vidi dok. br. 407, 465 i 466.

SS-div.:

Prednji odred je 15. III posjeo Široki Brijeg. Divizijsko komandno mjesto: Široki Brijeg. Glavnina divizije stigla, bez neprijateljskog otpora, na liniju Nenadići (6 km sjeverozap. od Posušja)—Zavraci—Vrhpolje—Plana. 18 zarobljenih, 4 prebjegla, 11 pušaka zaplijenjeno.

Gubici od 12. III—14. III: 3 mrtva; neprijatelj: 13 mrtvih, 168 ranjenih, 4 prebjegla.

369. div.:

Neprijatelj se povlači na jugoistok i nosi sobom svoje ranjenike. Izviđački bataljon prodro na jugoistok ka cesti Prozor—Gračanica i po savlađivanju neprijateljskog otpora³ zauzeo Ramu. Željeznička pruga i cestovni most južno od Rame razoreni.

370. puk: na prostoru neposredno zapadno od Doljana (dolina Doljanke) bez dodira s neprijateljem.

3. brd. brigada: Čisti Vran pl. — Naknadno za 12—14. III: 2 vlastita ranjenika.

717. div.:

Slab neprijatelj, ali koji se vješto bori, odstupa na jug i jugoistok.⁴ Divizija stigla na liniju Uroščani⁵—Solakova Kula.

718. div.:

Neprijatelj drži i dalje posjednute visove južno od Neretve, od Konjica do Ostrošca. Cesta Konjic—Ostrožac neprolazna uslijed cestovnih zapreka koje su tučene vatrom. Borbena grupa, uz slab neprijateljski otpor, 14. IIII izbila na sjevernu obalu Neretve od Ostrošca do Čelebića.

Zrakoplovstvo: Živa vlastita izviđačka djelatnost. Težište borbenih letova južno i jugoistočno od Konjica. Poslije pogotka punim zrnom u slagalište municije predale su se komunističke grupe koje su se nalazile u blizini. Ukupno 55 borbenih letova. Naknadni izvještaj za 14. III: Ukupno 17 borbenih letova. Namjere:

SS-div.:

Divizija stiže na područje boksitnih rudnika.

369. div.:

Izviđanje od Rame na jug.

370. i 369. puk pročešljavaju pravcem Badnje 1264 (9 km zapadno od Jablanice) — istočno od ceste za Ravno.

717. div.:

kao dosada.

718. div.:

Čišćenje visa južno od Neretve, između Ostrošca i Konjica. Sprečavanje neprijateljskog proboja istočno i sjeveroistočno od Konjica.

³ ¹ ⁴ Otpor su pružile jedinice Treće krajiške NOU brigade.

⁵ Vjerojatno Kućani.

ZAPADNA BOSNA, ISTOČNA BOSNA:

Djelatnost bandi na prostoru Glina—Sunja—Prijeđor—Bos. Krupa. Prepadi na kolone za dotur, zaštite mostova i željezničke stanice kod Otoka, jugoistoč. od Bihaća. Potjerni odred razbio neprijateljsku grupu od 200 ljudi. Kod neprijatelja 23 mrtva. Neprijatelj (100 ljudi) koji od jugozapada podilazi cesti Jajce—Vakuf odbijen. Na prostoru Tešanj i zapadno od Teslića prisustvo neprijateljske grupe. Trajna komunistička djelatnost južno od Sokolca (istočno od Sarajeva). Izviđanje otpočelo. Generalmajor Kübler, komandant 718. pješ. div., stigao u Sarajevo.

Komandant Jugoistoka
Njemački štab za vezu kod Superslode
pukovnik *Diesener*

Za točnost prijepisa:
poručnik

Drechsler v. r.